

Piotr NOWAK¹

Pod opieką merytoryczną – dr. hab. Krzysztofa KOCIUBIŃSKIEGO

REZOLUCJE RADY BEZPIECZEŃSTWA ONZ W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM NA PRZYKŁADZIE INTERWENCJI NATO W LIBII W 2011 ROKU

Abstrakt: Autor artykułu przedstawia funkcjonowanie systemu narodów zjednoczonych w postaci Organizacji Narodów Zjednoczonych jako gwaranta światowego bezpieczeństwa. Analizuje najważniejszy dokument, a mianowicie Kartę Narodów Zjednoczonych. Przedstawia strukturę organizacji. Szczególną uwagę poświęca Radzie Bezpieczeństwa, analizując najważniejsze rezolucje.

Słowa kluczowe: Organizacja Narodów Zjednoczonych, Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa, rezolucje.

WSTĘP

Generał Lee powiedział kiedyś: „Dobrze, że wojna jest taka straszna, inaczej za bardzo byśmy ją polubili”. Pomni wydarzeń z I wojny światowej ludzkość postanowiła znaleźć metodę na zapobiegnięcie podobnej katastrofie w przyszłości. Powołano do życia Ligę Narodów, która jednak nie spełniła swoich zadań. Po II wojnie światowej podjęto drugą próbę utworzenia organizacji odpowiedzialnej za globalny pokój i bezpieczeństwo. Powstał układ zwany jałtańskim lub systemem Narodów Zjednoczonych. Jego najważniejszym elementem była Rada Bezpieczeństwa i udział w niej największych mocarstw światowych, które wzięły na siebie odpowiedzialność za ówczesny świat. Czy obecnie mechanizmy te wciąż działają? W artykule tym przybliżę mechanizm działania systemu Narodów Zjednoczonych, istotę rezolucji Rady Bezpieczeństwa. Na końcu przedstawię to w praktyce na przykładzie działania Rady wobec wojny w Libii i interwencji NATO.

1. SYSTEM NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

Obecnie o globalnych stosunkach międzynarodowych, zarówno pod względem organizacji jak i działania świadczy system wykształcony w San Francisco w 1945 roku a nazywany Systemem Narodów Zjednoczonych. Normy, mechanizmy i programy operacyjne tego systemu obejmują całokształt zagadnień międzynarodowych. Ma on charakter uniwersalny, zarówno pod względem przedmiotowym (zagadnienia, tworzone normy), jak i podmiotowym (każde państwo świata może uzyskać członkostwo)². Centralnym elementem systemu jest natomiast Organizacja Narodów Zjednoczonych.

ONZ jest efektem trwającej dwa miesiące konferencji międzynarodowej w San Francisco. Narody Zjednoczone – sygnatariusze Karty Narodów Zjednoczonych, zgodnie

¹ Piotr NOWAK - student II roku studiów magisterskich na kierunku Stosunki Międzynarodowe Uniwersytetu Wrocławskiego.

² R. Kuźniar, *System Narodów Zjednoczonych* [w:] R. Kuźniar (red.), *Stosunki międzynarodowe. Geneza, struktura, dynamika*, Warszawa 2005, s. 352.

z jej treścią są związkiem państw, którzy przyjął formę organizacji międzynarodowej³. Karta, która stanowi statut ONZ, składa się z 111 artykułów i pod względem swojej redakcji oraz szybkości uchwalenia jest swoistym fenomenem w prawie międzynarodowym. Kartę negocjowano dwa miesiące, a obecnie, dla porównania, liczne, niewielkie protokoły do umów wielostronnych negocjuje się nawet po kilka lat⁴.

Zarówno w preambule, jak i w artykule 1 Karty, mowa o celach Narodów Zjednoczonych. Przede wszystkim chodzi o utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz rozwijanie między narodami przyjaznych stosunków. Kluczowe jest pokojowe rozwiązywanie problemów z najróżniejszych dziedzin – od gospodarczych, po społeczne, do kulturalnych. ONZ dąży również do popierania i poszanowania praw człowieka.

Artykuł 2 Karty stanowi o zasadach jakimi kierować się powinny Narody Zjednoczone w swoich działaniach. Jest tutaj mowa między innymi o suwerennej równości wszystkich członków. Treść tego punktu kluczowa jest ze względu na Radę Bezpieczeństwa. Z powodu uprzywilejowanej pozycji pięciu mocarstw zrezygnowano z redakcji zasady pełnej równości na rzecz równości wobec prawa⁵. Sporo kontrowersji do dziś w doktrynie prawa międzynarodowego budzi natomiast zasada siódma z artykułu 2: „Nieingerowanie Narodów Zjednoczonych w sprawy, których z istoty swej należą do kompetencji wewnętrznej państw (z wyjątkiem działań podejmowanych przez Organizację w sytuacji naruszenia pokoju czy agresji, zgodnie z rozdziałem VII Karty)”⁶.

Zgodnie ze stanowiskiem Romana Kuźniara, nie należy tej zasady interpretować jako absolutyzację zasady suwerenności. Zakazuje ona bowiem bezwzględnie mieszania się w wewnętrzne sprawy innych państw. Według niego, należy przyjąć stanowisko, że wszystkie kwestie, które państwo przyjmuje na siebie w formie zobowiązań (norm) międzynarodowych przestają „z istoty swej należeć do kompetencji wewnętrznej państw”⁷. W związku z tym, zainteresowanie ONZ sprawami przestrzegania praw człowieka w danym państwie nie jest nieuprawnioną ingerencją w sprawy wewnętrzne tego państwa. Thomas Weiss i Danielle Kalbacher uważają natomiast, że *żadne postanowienia Karty nie upoważniają Narodów Zjednoczonych do ingerencji w sprawy, które z istoty swej należą do kompetencji wewnętrznych któregoś państwa*⁸. Kwestia ingerencji i nieingerencji będzie jeszcze wielokrotnie poruszana w problematyce legitymizacji działań ONZ.

Obecnie często mówi się o istnieniu Organizacji Narodów Zjednoczonych „pierwszego i drugiego poziomu” (first and second UN). Pierwszy to forum negocjacji państw i podejmowania przez nie decyzji. Drugi poziom składa się natomiast z ogromnej ilości przeróżnych departamentów, agencji, programów i komisji. Trzonem tego aparatu administracyjnego jest Sekretariat ONZ, z Sekretarzem Generalnym na czele⁹. Obecnie stanowisko to, od roku 2007 sprawuje Ban Ki-moon z Korei Południowej.

³ *Ibidem*, s. 353.

⁴ Por. *Ibidem*.

⁵ Por. *Ibidem*, s. 355.

⁶ Karta Narodów Zjednoczonych, Dz. U. 1947 nr 23 poz. 90, art. 2 pkt 7.

⁷ R. Kuźniar, *System Narodów ... op. cit.*, s. 355.

⁸ T. Weiss, D. Kalbacher, *Organizacja Narodów Zjednoczonych* (w:) P. Williams (red.) *Studia bezpieczeństwa*, Kraków 2012, s. 323.

⁹ *Ibidem*, s. 323-324.

2. RADA BEZPIECZEŃSTWA

Główna odpowiedzialność za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa nałożona została na Radę Bezpieczeństwa. Jest to jeden z głównych organów ONZ, posiadający monopol na podejmowanie decyzji o użyciu siły w stosunkach między państwami. Akcją użycia siły może kierować sama Rada lub też może autoryzować użycie siły przez układy bądź organizacje regionalne. Kwestia organizacji regionalnych o jakich stanowi artykuł 52 KNZ powstał przede wszystkim na wniosek państw Ameryki Południowej, które w okresie negocjowania treści Karty rozpoczęły już w swoim regionie tworzenie tego typu organizacji¹⁰.

Wyjątkiem od monopolu użycia siły przez Radę bezpieczeństwa jest artykuł 51, który stanowi, że: *naturalne jest prawo każdego członka Narodów Zjednoczonych, przeciwko któremu dokonano zbrojnej napaści, do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony, zanim Rada Bezpieczeństwa zastosuje odpowiednie środki*¹¹.

Obowiązki Rady w kwestiach utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa wynikają głównie z art. 24 ust. 1 KNZ: „W celu zapewnienia szybkiej i skutecznej akcji organizacji Narodów Zjednoczonych członkowie jej nakładają na Radę Bezpieczeństwa główną odpowiedzialność za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz uznają, że Rada Bezpieczeństwa działa z tytułu tej odpowiedzialności z ich ramienia”¹². Postanowienie to uzupełnia też art. 2 ust. 5 zobowiązując członków ONZ do okazania Radzie wszelkiej pomocy w każdej akcji podjętej zgodnie z Kartą NZ i powstrzymania się od udzielania pomocy jakiegokolwiek państwu, przeciwko któremu Organizacja zastosowała akcję prewencji lub przymusu¹³.

W Radzie Bezpieczeństwa zasiada 15 państw. Pięć z nich, o statusie Stałych Członków, to: USA, Rosja, Chiny, Wielka Brytania oraz Francja. Oprócz nich zasiada w Radzie także 10 członków niestałych, wybieranych na dwuletnią kadencję bez możliwości reelekcji. Członkowie Stali zostali wyposażeni w możliwość blokowania decyzji w Radzie za pomocą prawa weta. Jest ono skuteczne w decyzjach merytorycznych Rady, w przeciwieństwie do decyzji proceduralnych, gdzie sprzeciw Stałych Członków nie ma znaczenia, bo decyzja podejmowana jest większością 9 głosów¹⁴ - wynika to bezpośrednio z art. 27 ust. 3 KNZ. O kwestii decyzji merytorycznych będzie mowa w dalszej części artykułu. Kwestie proceduralne dotyczą przede wszystkim porządku posiedzeń, zwoływania posiedzeń nadzwyczajnych i kryzysowych. Wiąże się również z nimi instytucja tzw. „podwójnego weta”. Na jego podstawie każdy Stały Członek RB może najpierw doprowadzić do zablokowania traktowania danej sprawy jako proceduralnej, a następnie blokować przyjęcie decyzji w sprawie nieproceduralnej przez stosowanie weta. Do tej pory, aby uniknąć takich sytuacji wykorzystuje się często autorytet Przewodniczącego Rady¹⁵. Przewodniczy Radzie każde państwo po kolei, przez okres jednego miesiąca. Obecnie (stan na rok 2014) w randze członków niestałych Rady są następujące państwa: Czad, Nigeria, Rwanda, Jordania, Korea Południowa, Chile, Argentyna, Australia, Luksemburg i Litwa.

Od początku XXI wieku często pojawia się w doktrynie i w dyskusjach nad prawem międzynarodowym pomysł reformy Rady Bezpieczeństwa. Obecnie jej skład i działanie reguluje Karta Narodów Zjednoczonych oraz tzw. Gentleman's agreement –

¹⁰ Por. M. Gawrycki, *Regionalne koncepcje bezpieczeństwa w Ameryce Łacińskiej*, Warszawa 2005, s. 40.

¹¹ Por. Karta NZ, art. 51.

¹² *Ibidem*, art. 24.

¹³ W. Czapliński, A. Wyrozumska, *Prawo międzynarodowe publiczne*, Warszawa 2004, s. 668.

¹⁴ R. Kuźniar, *System Narodów ... op. cit.*, s. 358.

¹⁵ Por. W. Czapliński, A. Wyrozumska, *Prawo międzynarodowe ... op. cit.*, s. 375.

dotyczący podziału miejsc wśród niestałych członków. Wedle niego 5 miejsc przysługuje Afryce i Azji, 2 – Ameryce Łacińskiej, 1 – Europie Środkowej i Wschodniej oraz 2 – Europie Zachodniej i pozostałym państwom (np. Australii). Podział ten został sformalizowany za pomocą rezolucji Zgromadzenia Ogólnego 1991(XVIII)A¹⁶.

Jednym z pomysłów reformy Rady jest reorganizacja jej składu, zwłaszcza kwestii Stałych Członków. Często mówi się o proponowanym uczestnictwie Niemiec czy Japonii. Tych pierwszych, zwłaszcza ze względu na wysokość składek członkowskich, jakie RFN wpłaca do budżetu ONZ. Ze względu na możliwość zdominowania wtedy Rady krajami europejskimi, mówi się też o Unii Europejskiej jako jednym Stałym Członku¹⁷. Dla poprawy reprezentatywności Rady warto by też rozważyć uczestnictwo jako Stałego Członka któregoś z mocarstw z „trzeciego świata”, takich jak: Indie, RPA, Nigeria czy Brazylia¹⁸. Inicjatywą rozszerzenia liczby Stałych Członków Rady jest też tzw. Grupa G4. Stanowią ją Niemcy, Brazylia, Indie oraz Japonia. Ich współpraca ma charakter jedynie wzajemnego poparcia i obecnie nie wykazuje konkretnych działań do osiągnięcia swoich celów¹⁹.

Najwięcej oporu ze strony Stałych Członków z pewnością tworzy pomysł zmiany „prawa weta”. Wiele państw uważa, że powinno ulec modyfikacji np. w kierunku podwójnego weta (do zablokowania decyzji potrzeba dwóch sprzeciwiających się Stałych Członków)²⁰. Obecnie prawo weta nie obowiązuje tylko w kwestii wyboru sędziów to Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, zwołania konferencji w sprawie rewizji Karty oraz zaleceń Rady w sprawach sporów, w których stały członek Rady jest stroną. Wówczas zainteresowani Stali członkowie mają obowiązek wstrzymania się od głosu²¹.

Zmiany w składzie Rady Bezpieczeństwa i podstaw jej funkcjonowania wymagają jednak zgody dwóch trzecich państw członkowskich ONZ, w tym całej „wielkiej piątki”, co czyni te plany, póki co, dalekimi od możliwej realizacji.

3. REZOLUCJE RADY BEZPIECZEŃSTWA

Decyzje merytoryczne Rady Bezpieczeństwa, podejmowane są w formie rezolucji. Należy podkreślić, że w doktrynie prawa międzynarodowego mówi się zbiorczo o „uchwałach organizacji międzynarodowych”. Wśród nich można wyróżnić zalecenia, decyzje, rezolucje, opinie itp. Zalecenia są zwykle uchwałami niewiążącymi, w przeciwieństwie do decyzji, które stanowią akty wiążące prawnie. Z kolei rezolucje są terminem zbiorczym, oznaczającym zarówno zalecenia, jak i decyzje²².

Akty stanowione przez organizację międzynarodową, zwłaszcza akty jednostronne, mogą wyrażać nie tylko wolę tej organizacji, ale też, pośrednio, wolę państw je tworzących. W tym przypadku, akty te mogą przypominać (lub stanowić) umowy międzynarodowe zawierane przez państwa w formie uproszczonej, zwłaszcza jeśli podejmowane są w drodze konsensusu²³. Uchwały prawnie wiążące organizacji międzynarodowych mogą przybrać charakter aktów konkretno-indywidualnych. Stanowią wówczas uchwały o charakterze wykonawczym, stanowiącym konsekwencje stosowania

¹⁶ *Ibidem*, s. 374.

¹⁷ *Ibidem*, s. 376.

¹⁸ R. Kuźniar, *System Narodów ... op. cit.*, s. 359.

¹⁹ (b.a.), *Security Council Reform: Where It Stands*, <http://www.dw.de/security-council-reform-where-it-stands/a-1618479-1>, dostęp z dnia 26 marca 2014r.

²⁰ R. Kuźniar, *System Narodów... op. cit.*, s. 359.

²¹ Por. W. Czaplinski, A. Wyrozumski, *Prawo międzynarodowe ... op. cit.*, s. 376.

²² *Ibidem*, s. 125.

²³ *Ibidem*, s. 123.

prawa²⁴. W przypadku ONZ są to właśnie decyzje Rady Bezpieczeństwa, określane też rezolucjami.

Zgodnie ze słownikiem Organizacji Narodów Zjednoczonych opracowanym przez Janusza Rydzkowskiego rezolucja jest: *uchwałą organów ONZ mającą charakter zaleceń i nie mającą obowiązującej mocy prawnej. Ma natomiast duży ciężar moralny i polityczny, mogący doprowadzić do powstania pewnej praktyki*²⁵.

Rezolucja składa się z dwóch części: z preambuły, która zawiera polityczne uzasadnienie rezolucji oraz z części operatywnej. Ta natomiast zawiera w sobie decyzję i wezwania do zastosowania się do jej treści²⁶.

Rezolucje są realizacją zasadniczych zadań RB, które polegają na pokojowym rozstrzygnięciu sporów międzynarodowych oraz podejmowaniu działań i decyzji w przypadkach zagrożenia lub naruszenia pokoju i bezpieczeństwa bądź aktów agresji. Z art. 25 KNZ wynika, że decyzje Rady są wiążące a ich legalność nie może być kwestionowana. Dodatkowo należy zaznaczyć, że Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w orzeczeniu w sprawie *Lockerbie* (ICJ Rep. 1992) uznał, że Karta Narodów Zjednoczonych *de lege lata* nie daje mu prawa do kontrolowania legalności decyzji Rady Bezpieczeństwa, podejmowanych na podstawie rozdziału VII Karty²⁷. Określa się je wówczas jako uchwały *pro foro externo*²⁸. Decyzje Rady są jednak kierowane do państw, co odbiera im przymiot bezpośredniej skuteczności.

Podjęcie przez Radę Bezpieczeństwa określonych działań związane jest z kilkoma kluczowymi kwestiami. Po pierwsze – ocena okoliczności, kwalifikowanie faktów materialnych należy do Rady Bezpieczeństwa, która nie musi się kierować przesłankami prawnymi, np. prawną definicją agresji. Często są to, więc przesłanki polityczne. W związku z tym, co warte podkreślenia, RB nigdy nie zakwalifikowała jakiejś sytuacji jako *stricto „agresji”*, najczęściej posługując się stwierdzeniem, że nastąpiło „zagrożenie dla pokoju”²⁹.

Inną, chyba najbardziej kluczową kwestią, jest fakt, że system Narodów Zjednoczonych nie jest ograniczony do państw członkowskich. Art. 2 ust. 6 KNZ upoważnia Radę do podejmowania wszelkich środków niezbędnych do utrzymania międzynarodowego pokoju, również w stosunku do państw nieczłonkowskich.

4. REZOLUCJE RADY BEZPIECZEŃSTWA W SPRAWIE LIBII

Zgodnie z rozdziałem V KNZ w związku z rozdziałem VIII Rada Bezpieczeństwa powierzyła wykonanie swoich decyzji, w tym wypadku *stricto* militarnych, właśnie NATO³⁰. Kompetencja ta wynika wprost z art. 48 Karty – Rada może powierzyć wykonanie swoich decyzji jednemu państwu lub niektórym państwom. W 2011 roku, kiedy interwencja miała miejsce, Rada Bezpieczeństwa ONZ pięciokrotnie zajmowała się kwestią Libii na swoich posiedzeniach. Pierwsze, kluczowe dla tego artykułu odbyło się 17 marca 2011 roku (S/RES/1973). Było to 6498 posiedzenie RB. Rada odniosła się najpierw do swojej rezolucji z 26 lutego (S/RES/1970) dotyczącej sytuacji w Afryce. Zgodnie z rezolucją nr. 1973 została wprowadzona na terenie Libii strefa zakazu lotów.

²⁴ *Ibidem*, s. 127.

²⁵ J. Rydzkowski, *Słownik Organizacji Narodów Zjednoczonych*, Warszawa 2000, s. 199.

²⁶ *Ibidem*, s. 199.

²⁷ Por. *Ibidem*, s. 373.

²⁸ *Ibidem*, s. 127.

²⁹ Por. W. Czapliński, A. Wyrozumska, *Prawo międzynarodowe... op. cit.*, s. 668.

³⁰ Por. *Ibidem*, s. 672.

Wytyczne RB zostały dodatkowo określone w 29 punktach, z których najważniejsze stanowiły, że:

1. Rada domaga się natychmiastowego zawieszenia broni, zakończenia przemocy i ataków, zwłaszcza na cywilów.
2. Wyrażono pilną potrzebę odnalezienia rozwiązania kryzysu i znalezienia sposobu na doprowadzenie w Libii do niezbędnych reform politycznych w celu wprowadzenia pokoju.
3. Zobowiązano Libię do przestrzegania jej zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego, zwłaszcza prawa humanitarnego, praw człowieka i praw uchodźców.
4. Rada zezwoliła państwom członkowskim ONZ na podjęcie wszelkich niezbędnych środków w celu ochrony ludności cywilnej w Libii.
5. Zamrożone zostały wszystkie aktywa władz libijskich³¹.

Rezolucja została podjęta stosunkiem głosów 10 do 5. Istotne, że żadne państwo nie głosowało przeciwko. Brazylia, Niemcy, Chiny, Indie i Rosja wstrzymały się od głosu³². Kolejna rezolucja, nr 2009 z 16 września 2011 roku ustanawiała w Libii Misję Wsparcia ONZ (UNSMIL). Wstępnie mandat Misji został określony na trzy miesiące. Ustanowiona wcześniej strefa zakazu lotów została zakończona na mocy rezolucji nr 2016 z 27 października, w myśl pkt. 5. Ostatni dzień istnienia strefy przypadał na 31 października 2011 roku³³.

Ponadto w 2011 roku Rada Bezpieczeństwa jeszcze dwukrotnie zajmowała się sprawą Libii. Dotyczyły jej rezolucje nr 2017 oraz 2022. W przypadku pierwszej, podjętej dnia 31 października, na 6644 spotkaniu Rady wezwano władze Libii do podjęcia niezbędnych kroków celem zapobieżenia rozprzestrzeniania się nielegalnej broni i podobnego sprzętu wszelkiego rodzaju, kontynuowania ścisłej współpracy z Organizacją ds. Zakazu broni chemicznej. Ponadto do pomocy w realizacji tych celów zostały zobowiązane wszystkie państwa w regionie³⁴.

Rezolucja nr 2022 dotyczyła natomiast potwierdzenia zaangażowania ONZ w kwestie suwerenności, niezależności, integralności oraz jedności narodowej Libii. Na mocy rezolucji uległ przedłużeniu mandat UNSMIL do 16 marca 2012 roku. Poszerzono również zadania UNSMIL o współpracę i konsultacje z rządem libijskim, pomoc przy likwidowaniu zagrożeń krajowych oraz w nierozprzestrzenianiu broni i podobnych narzędzi na terenie Libii³⁵.

Wróćmy jednak do rezolucji nr 1973, która oprócz strefy zakazu lotów umożliwiła ochronę ludności cywilnej poprzez interwencję wojskową. 19 marca państwa koalicji, w skład której wchodziły: Norwegia, Francja, Wielka Brytania, USA, Katar i Zjednoczone Emiraty Arabskie rozpoczęły interwencję, poprzez patrolowanie przestrzeni powietrznej. NATO przejęło pełną odpowiedzialność za operację od państw koalicji kolejno 27 marca (nadzór nad strefą zakazu lotów) i 31 marca (pełna odpowiedzialność za interwencję wojskową). Operacja NATO została nazwana *Unified Protector*³⁶.

³¹ Rezolucja RB ONZ nr 1973 – S/RES/1973.

³² http://pl.wikipedia.org/wiki/Wojna_domowa_w_Libii, dostęp z dnia 26 marca 2014r.

³³ Rezolucja RB ONZ nr 2016 – S/RES/2016.

³⁴ Por. Rezolucja RB ONZ nr 2017 – S/RES/2017.

³⁵ Por. Rezolucja RB ONZ nr 2022 – S/RES/2022.

³⁶ http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114881,9330970,NATO_przejelo_kontrolę_nad_operacją_w_Libii__Ostrzał.html, dostęp z dnia: 26 marca 2014r.

5. PROCEDURA DECYZYJNA W NATO

Aby Sojusz Północnoatlantycki mógł przejść od państw koalicji interweniującej nadzór, dowództwo i odpowiedzialność nad operacją, należało przeprowadzić szereg kilku działań proceduralnych w samym Sojuszu. W celu zapewnienia skoordynowanego w czasie, spójnego i ujednoliconego opracowywania planów operacyjnych na wszystkich szczeblach dowodzenia został przyjęty w NATO system sojuszniczego planowania operacyjnego – szczegółowo jest od przedstawiony w dokumencie Komitetu Wojskowego – MC 133/3³⁷.

Na podstawie dokumentów Komitetu Wojskowego, a w szczególności wspomnianego MC 133/3 opracowuje się serię dokumentów AJP (Allied Joint Doctrine), w której nadrzędną rolę pełni AJP 01. Kolejne sprowadzają się m. in. do spraw personalnych, rozpoznania i wywiadu, logistyki, sojuszniczych operacji połączonych³⁸.

W momencie gdy władze polityczne NATO rozważają podjęcie kroków wojskowych, jak w przypadku operacji w Libii, kluczowe informacje na podstawie których kraje członkowskie podejmują decyzje pochodzą właśnie do władz wojskowych Sojuszu. Rada Północnoatlantycka, jedyny i najważniejszy organ traktatowy paktu, otrzymuje regularne meldunki na każdym z kluczowych etapów procesu decyzyjnego. Cała procedura uzgadniania stanowiska wojskowego w NATO składa się z sześciu etapów.

Etap pierwszy: Rada Północnoatlantycka wydaje polecenie Komitetowi Wojskowemu aby przygotować zalecenia wojskowe, uzgodnione przez wszystkich szefów obrony państw NATO.

Etap drugi: Międzynarodowy Sztab Wojskowy, w ramach wsparcia Komitetu Wojskowego, przekłada wytyczne polityczne na wojskowe i określa zadania dla Dowództw Strategicznych NATO w celu uzyskania możliwie najpełniejszej opinii wojskowej. Ma to na celu sprecyzowanie sposobu organizacji i przeprowadzenia planowanej operacji. Na etapie tym dochodzi również do oceny potrzebnych środków osobowych i finansowych.

Etap trzeci: Rezultat prac Dowództwa Strategicznego jest przesyłany do Komitetu Wojskowego w celu dalszego rozpatrzenia.

Etap czwarty: Przedstawiciele wojskowi państw członkowskich przedstawiają stanowiska narodowe w danej sprawie. Na bazie tych stanowisk uzgadniany jest konsensus wojskowy, który przedstawiany jest Radzie Północnoatlantyckiej³⁹.

Etap piąty: Gdy konsensus nie jest osiągnięty od razu, organizuje się spotkania grup roboczych mających na celu rozwiązanie kwestii spornych.

Etap szósty: Ostatecznie uzgodniony projekt, uzupełniony o opinię Dowództw Strategicznych, przesyłany jest Radzie do uwzględnienia w procesie konsultacji i procesie decyzyjnym⁴⁰.

6. INTERWENCJA NATO W LIBII

Na dowódcę misji NATO został wybrany kanadyjski generał Charles Bouchard. Dowódcą marynarki zajmującej się embargiem na morzu został włoski admirał Rinaldo

³⁷ B. Panek, *Operacje reagowania kryzysowego*, Warszawa 2007, s. 19.

³⁸ *Ibidem*, s. 20.

³⁹ http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_49178.htm?, dostęp z dnia: 26 marca 2014r.

⁴⁰ Komitet Wojskowy NATO – ukierunkowany na operacje sojusznicze, zdolności i współpracę - Broszura.

Veri podczas gdy admirał Filippo Maria Foffi służył jako Dowódca Grupy Zadaniowej na morzu. Na terenie Libii nie działał żaden żołnierz NATO⁴¹.

Podczas 218 dni operacji samoloty NATO wykonały blisko 9600 misji, w czasie których zniszczono około 6 tysięcy celów militarnych. Siły NATO skontrolowały także ponad 3 tysiące okrętów pływających u wybrzeży Libii. Zniszczono 600 libijskich czołgów i pojazdów opancerzonych, 400 wyrzutni rakietowych i artyleryjskich. Z powodu łamania embarga na dostawy broni, wynikającego z rezolucji nr 1973 zostało zatrzymanych 11 statków⁴². Należy podkreślić, że celem interwencji nie było pokonanie sił państwowych a umożliwienie w sensie militarnym sytuacji, w której siły rebelianckie byłyby w stanie przejąć inicjatywę i same odnieść sukces w walce.

PODSUMOWANIE

System Narodów Zjednoczonych, będący obecnie podstawą funkcjonowania stosunków międzynarodowych, pomimo częstych głosów o potrzebie reformy wewnętrznej wciąż spisuje się dobrze. Często nawet, mimo różnic interesów w Radzie Bezpieczeństwa, udaje się dojść do konsensusu, a państwa, zwłaszcza Stali Członkowie Rady, o wiele rzadziej niż kiedyś korzystają z przysługującego im prawa weta. Również rezolucje Rady, stanowiące kwintesencję działań faktycznych ONZ są wciąż respektowane przez kraje zarówno członkowskie jak i nieczłonkowskie. Nie zmniejsza się również aktywność Rady na forum międzynarodowym. Już w roku 2014 Rada przyjęła 14 rezolucji, z czego dwie, o numerach 2144 i 2146 dotyczyły omawianego tutaj przykładu Libii. System utworzony prawie 70 lat temu wciąż funkcjonuje i sprawdza się w stosunkach międzynarodowych. Idea dalszego konsensusu być może wkrótce doprowadzi też do oczekiwanych reform ONZ.

⁴¹ http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_71652.htm?, dostęp z dnia: 26 marca 2014r.

⁴² <http://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/nato-konczy-misje-w-libii,189136.html>, dostęp z dnia: 26 marca 2014r.

BIBLIOGRAFIA

1. Czapliński W., Wyrozumski A., *Prawo międzynarodowe publiczne*, Warszawa 2004.
2. Gawrycki M., *Regionalne koncepcje bezpieczeństwa w Ameryce Łacińskiej*, Warszawa 2005, s. 40.
3. Kuźniar R., *System Narodów Zjednoczonych* (w:) R. Kuźniar (red.), *Stosunki międzynarodowe. Geneza, struktura, dynamika*, Warszawa 2005.
4. Panek B., *Operacje reagowania kryzysowego*, Warszawa 2007.
5. Rydzkowski J., *Słownik Organizacji Narodów Zjednoczonych*, Warszawa 2000.
6. Weiss T., Kalbacher D., *Organizacja Narodów Zjednoczonych* (w:) P. Williams (red.) *Studia bezpieczeństwa*, Kraków 2012, s. 323.

Akty prawne

1. Karta Narodów Zjednoczonych, Dz. U. 1947 nr 23 poz. 90
2. Rezolucja RB ONZ nr 1973 – S/RES/1973
3. Rezolucja RB ONZ nr 2017 – S/RES/2017
4. Rezolucja RB ONZ nr 2022 – S/RES/2022

Strony WWW:

1. http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_49178.htm
2. http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_71652.htm
3. <http://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/nato-konczy-misje-w-libii,189136.html>
4. http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114881,9330970,NATO_przejelo_kontrolę_na_d_operacja_w_Libii__Ostrzal.html
5. http://pl.wikipedia.org/wiki/Wojna_domowa_w_Libii
6. <http://www.dw.de/security-council-reform-where-it-stands/a-1618479-1>

**RESOLUTIONS OF THE UN SECURITY
COUNCIL IN THE INTERNATIONAL LAW ON THE EXAMPLE OF
NATO INTERVENTION IN LIBYA IN 2011**

Summary

The author of the article is showing functioning of the system of united nations in the figure of the United Nations as the guarantor of the world safety. He is analyzing the most important documents, especially United Nations Charter. He is presenting the structure of the organization. He is devoting the particular attention to the Security Council, analyzing the most important resolutions.

Keywords: *the United Nations, United Nations Charter, Security Council, resolutions.*